

ความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จังหวัดนครราชสีมา

Knowledge on Basic Life Support of the Secondary High School Students under the Secondary Educational Service Area Office 31, Nakhon Ratchasima Province

วราพรธม เพ็งแจ่ม

อาจารย์ประจำ คณะสาธารณสุขศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ
วิทยาลัยนครราชสีมา

E-mail: warapun.pea@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับของความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จังหวัดนครราชสีมา 2) เปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีเพศแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 362 คน เลือกโดยการสุ่มแบบอย่างง่าย เครื่องมือวิจัยเป็นแบบทดสอบความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที่

ผลการวิจัย มีดังนี้ 1) นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.42 มีอายุ 17 ปี ร้อยละ 78.18 โปรแกรมการศึกษาอยู่ในแผนวิทย์-คณิต ร้อยละ 59.12 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 97.24 การพักอาศัยอยู่กับบิดาและมารดา ร้อยละ 69.61 มีรายได้ครอบครัว ระหว่าง 10,001-20,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 38.12 ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 92.82 2) นักเรียนมีความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับดี ร้อยละ 72.93 3) มีความรู้ในการกระทำช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 75.97 และ 4) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบ นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานไม่ต่างกัน แต่มีความรู้ในการกระทำการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความรู้ การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน นักเรียน

ABSTRACT

This study aimed to survey knowledge on basic life support of the secondary high school students under the secondary educational service area office 13, Nakhon Ratchasima Province and to compare the differences of knowledge on basic life support in students who were different in gender. The sample of 362 secondary high school students under the secondary educational service area office 13, Nakhon Ratchasima Province, was selected using the simple random sampling method. Research instruments were the test on knowledge of basic life support and its practice. Data were analyzed for percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The results were as follows. 1) The majority students were female (54.42%), age 17 years (78.18 %) Their education program were Math and Science (59.12 %), religion was Buddhist (97.24%), living with their parents (69.61%), the family income range was 10,001-20,000 Baht per month (38.12 %). They had no congenital diseases (92.82%). 2) The students had knowledge on basic life support at the good level (72.93%), Knowledge on practice of basic life support was at the moderate level (75.97%). The students who were male or female students, had no significant differences in knowledge on basic life support but knowledge on practice of basic life support was significantly different at $p < .05$.

KEYWORDS: Knowledge, Basic Life Support, High School Student

บทนำ

ปัจจุบันการประสบอุบัติเหตุในสถานการณั้ฉุกเฉิน เป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้โดยที่เราไม่ได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า ซึ่งอาจเป็นอันตรายถึงชีวิต การให้ความช่วยเหลือต่อผู้ประสบสถานการณั้ฉุกเฉินจึงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญพื้นฐานในการช่วยเหลือบุคคลที่อยู่ใกล้ซิดหรือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ให้รอดพ้นจากอันตรายในโอกาสที่สามารถกระทำได้ ซึ่งจุดมุ่งหมายสำคัญของการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน ผู้ประสบอุบัติเหตุก็เพื่อช่วยลดอาการบาดเจ็บ ความพิการ ตลอดจนการสูญเสียชีวิต ทั้งนี้ผู้ให้การช่วยเหลือจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและทักษะการช่วยเหลือ มีความมั่นใจและปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมจึงจะทำให้การช่วยเหลือครั้งนี้ประสบผลสำเร็จตามต้องการ

หลักการทั่วไปในการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน ผู้ประสบอุบัติเหตุในสถานการณั้ฉุกเฉิน ต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายประการ ซึ่งจะผันแปรตามสถานการณั้ของอุบัติเหตุ นั้น โดยไม่จำเพาะเจาะจงว่าควรปฏิบัติเช่นไร โดยทั่วไปแล้วผู้ให้การช่วยเหลือจะต้องรู้จักวิธีการประเมินสถานการณั้ด้วยการตัดสินใจเข้าช่วยเหลือ และแก้ไขสถานการณั้ประสบอุบัติเหตุได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว ทันท่วงที และต่อเนื่อง เพราะมีผลกระทบต่อความอยู่รอดหรือเสียชีวิตของผู้ประสบภัยโดยตรง โดยผู้ให้การช่วยเหลือเองจะต้องควบคุมสติให้มั่นคง ไม่ตื่นเต้นตกใจ ควรมีจิตวิทยาในการพูดสร้างสรรค์ ให้กำลังใจผู้ประสบอุบัติเหตุให้รู้สึกว่าคุณเองมีความปลอดภัย โดยมีหลักทั่วไปที่ควรนำมาปฏิบัติเพื่อให้การช่วยเหลือ ดังนี้

1. ตัวผู้ช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ ผู้ช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุมักเป็นบุคคลที่อยู่ในสถานการณั้เช่นนั้น จึงควรเรียนรู้หลักการช่วยเหลือเพื่อนำไปปฏิบัติอย่างถูกต้อง ดังนี้

- ผู้ช่วยเหลือควรคำนึงถึงความปลอดภัยของสถานที่เกิดเหตุก่อนเป็นลำดับแรก เพื่อจะได้ประเมินสภาพความปลอดภัยที่เป็นจริงในขณะนั้น ทั้งต่อตัวของผู้ช่วยเหลือและผู้ประสบอุบัติเหตุ

- ผู้ช่วยเหลือจะต้องมั่นใจว่าตนเองในขณะนั้นมีความรู้ความสามารถ และทักษะการปฏิบัติตามหลักการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานอย่างถูกต้องเป็นอย่างดี

- ผู้ช่วยเหลือจะต้องปฏิบัติด้วยความระมัดระวัง มีสติรอบคอบ และกระทำโดยความเหมาะสมในขณะที่ปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือนั้น ควรคำนึงถึงลำดับความสำคัญก่อน-หลังของสภาพความรุนแรงที่ผู้ประสบอุบัติเหตุได้รับด้วย เช่น ถ้าผู้ประสบอุบัติเหตุมีบาดแผลเลือดไหล และหยุดหายใจต้องช่วยให้หายใจก่อนการห้ามเลือด เป็นต้น

- ผู้ช่วยเหลือจะต้องใช้ความรอบคอบในการตรวจสอบด้วยสายตาเพิ่มมากขึ้น เพื่อช่วยให้สามารถมองเห็นและประเมินสถานการณั้ความผิดปกติได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว รวมทั้งวางแผนให้การช่วยเหลือเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมกัน

- ผู้ช่วยเหลือไม่ควรเคลื่อนย้ายตัวผู้ประสบอุบัติเหตุโดยไม่จำเป็น เพราะอาจมีอาการบาดเจ็บของอวัยวะภายในของผู้ประสบอุบัติเหตุที่ไม่สามารถมองเห็นได้ เช่น กระดูกสันหลังหัก กล้ามเนื้อฉีกขาด เมื่อทำการเคลื่อนย้ายแล้วหากปฏิบัติไม่ถูกวิธีอาจทำให้

ผู้ประสบอุบัติเหตุพิการหรือบาดเจ็บเพิ่มมากขึ้นโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

2. ตัวผู้ประสบอุบัติเหตุ ผู้ประสบอุบัติเหตุในกรณีสถานการณ์ฉุกเฉินต่างๆ อยู่ในภาวะอันตรายที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ซึ่งระดับความรุนแรงของอันตรายที่ได้รับ สามารถเรียงลำดับความสำคัญ 5 ลักษณะดังนี้ 1) ทางเดินหายใจอุดตัน หายุดหายใจ และหัวใจหยุดเต้น 2) การเสียเลือดเป็นจำนวนมากอย่างรวดเร็ว 3) ไม่รู้สติหรือหมดความรู้สึก 4) ได้รับความเจ็บปวดและ 5) กระดูกหัก (โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม, 2556)

ขั้นตอนในการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานสำหรับประชาชนทั่วไป

1. การประเมินผู้ป่วย เรียกขอความช่วยเหลืออย่างทันท่วงที ทำได้โดยการตบที่ไหล่ผู้ป่วยเบาๆ และตะโกนเรียกเสียงดังๆ เพื่อประเมินการตอบสนองของผู้ป่วย ให้ระวังผู้ป่วยที่มีการบาดเจ็บของกระดูกต้นคอ หากไม่มีการตอบสนอง ให้ทำการเรียกขอความช่วยเหลือในที่ซึ่งปัจจุบันสามารถขอความช่วยเหลือได้ที่ เบอร์โทร 1669 โดยขอผู้ช่วยและเครื่องช็อกไฟฟ้าหัวใจ แจ้งข้อมูลเบื้องต้นที่สำคัญ เช่น สถานที่เกิดเหตุ สภาพเหตุการณ์ที่พบเห็น รวมถึงสาเหตุที่น่าจะเป็นไปได้ จำนวนผู้ป่วย การรักษาที่ให้ไป เบอร์โทรกลับที่ติดต่อได้ ฯลฯ

2. การคลำชีพจร สำหรับประชาชนทั่วไปไม่แนะนำให้ทำ แต่สำหรับบุคลากรทางการแพทย์ ให้คลำชีพจร โดยใช้เวลาไม่เกิน 10 วินาที

3. ทำการกดหน้าอก โดยการจัดทำผู้ป่วยนอนหงายบนพื้นผิวที่แข็ง ในสถานที่ปลอดภัย ผู้ช่วยเหลือคุกเข่าทางด้านข้างผู้ป่วย จากนั้นให้ผู้ช่วยเหลือใช้สันมือข้างหนึ่ง วางบริเวณครึ่งล่างของกระดูกหน้าอก วางมืออีกข้างหนึ่งทับหรือประสานลงไป จากนั้นทำการกดหน้าอก ซึ่งการกดหน้าอกนี้จะทำให้มีการเพิ่มขึ้นของความดันภายในช่องทรวงอกและเพิ่มแรงดันที่หัวใจโดยตรง ทำให้เกิดการไหลเวียนโลหิตและการขนส่งออกซิเจนไปยังบริเวณกล้ามเนื้อหัวใจและสมอง

สำหรับการกดหน้าอก แบ่งวิธีปฏิบัติเป็น 3 แบบตามประเภทของผู้ช่วยชีวิต ได้แก่

A. บุคคลทั่วไปที่ไม่เคยเข้ารับการอบรม

ควรทำการกดหน้าอกแต่เพียงอย่างเดียว ไม่ต้องช่วยหายใจ เนื่องจากในช่วงแรกที่ผู้ป่วยหัวใจหยุด

เต้น ระดับออกซิเจนในกระแสเลือดยังเพียงพออยู่อีกระยะหนึ่ง และในขณะที่มีการกดหน้าอกนั้นการขยายของทรวงอกจะทำให้มีการแลกเปลี่ยนก๊าซได้ โดยเน้นให้กดหน้าอกที่แรงและเร็ว ผู้ปฏิบัติการช่วยเหลือชีวิตควรจะทำการกดหน้าอกแต่เพียงอย่างเดียวต่อไปจนกระทั่งเครื่องช็อกไฟฟ้าหัวใจมาถึงและพร้อมใช้งาน หรือมีบุคลากรทางการแพทย์มาดูแลผู้ป่วย

B. บุคคลทั่วไปที่เคยเข้ารับการอบรม

ควรกดหน้าอก 30 ครั้งสลับกับการช่วยหายใจ 2 ครั้ง (การจะทำการช่วยหายใจหรือไม่แล้วแต่ความสมัครใจของผู้ทำ) และทำต่อเนื่องต่อไปจนกระทั่งเครื่องช็อกไฟฟ้าหัวใจมาถึงและพร้อมใช้งาน หรือมีบุคลากรทางการแพทย์มาดูแลผู้ป่วย

C. บุคลากรทางการแพทย์ให้ทำการกดหน้าอก 30 ครั้ง สลับกับการช่วยหายใจ 2 ครั้ง จนกว่าจะมีการใส่อุปกรณ์ช่วยหายใจขั้นสูง เช่น ใส่ท่อหายใจ จากนั้นจึงเปลี่ยนการช่วยหายใจเป็น ช่วยหายใจ 1 ครั้ง ทุกๆ 6 - 8 วินาที (8 - 10 ครั้งต่อนาที) เพิ่มความระมัดระวังการรบกวนการกดหน้าอกและหลีกเลี่ยงการช่วยหายใจที่มากจนเกินไป (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านต้า, 2553)

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาในการช่วยเหลือผู้ประสบเหตุในสถานการณ์ฉุกเฉิน เพราะในความสำเร็จหรือในความผิดพลาดจากการตัดสินใจในการกระทำนั้น หมายถึง “ชีวิต” ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจบวกกับความสามารถและความกล้าที่จะช่วยเหลือผู้บาดเจ็บในยามคับขันจึงมีความสำคัญมาก ทั้งนี้ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาควรมีความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานของการปฐมพยาบาลเพื่อที่จะสามารถนำไปใช้กับบุคคลในครอบครัวและประชาชนที่ประสบอุบัติเหตุได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องนี้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนในวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ความหมายและความสำคัญของการช่วยฟื้นคืนชีพ การประเมินสถานการณ์ การบาดเจ็บ การหยุดหายใจและการช่วยหายใจ ในหลักสูตรการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์

1. สำนวจระดับความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานและความรู้ในการกระทำช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จังหวัดนครราชสีมา

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีเพศแตกต่างกันในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จังหวัดนครราชสีมา

สมมติฐาน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จังหวัดนครราชสีมา ที่มีเพศต่างกันมีความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการวิจัยจะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมความรู้และทักษะการฟื้นคืนชีพที่ถูกต้อง ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) เดือนตุลาคม พ.ศ. 2559 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จาก 11 โรงเรียน จำนวน 3,719 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 362 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากตารางของ Taro Yamane ที่ใช้จำนวนประชากรเท่ากับ 3,719 คน และความคลาดเคลื่อนที่ระดับ .05 (ศิริชัย และคณะ, 2551)

เครื่องมือวิจัย

แบบวัดความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้แนวคิดของการช่วยฟื้นคืนชีพขั้น

พื้นฐานสำหรับประชาชน (สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ, 2553) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ โปรแกรมการศึกษา ศาสนา ลักษณะการอยู่อาศัย รายได้ครอบครัว โรคประจำตัว

ส่วนที่ 2 แบบวัดความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานประกอบด้วยข้อคำถาม 18 ข้อ ได้แก่ ด้านความรู้ทั่วไปของผู้ให้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานด้านการจัดทำผู้ป่วยหลังปฏิบัติการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน (ศูนย์ฝึกอบรมโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา, 2554) โดยมีข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ ดังนี้

ข้อคำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อ 1 3 4 7 8 9 11 12 14 16 17 18

ข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อ 2 5 6 10 13 15

การแปลผลคะแนนแบบวัดความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดว่าตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน ช่วงคะแนนของการวัดตั้งแต่ 0-18 คะแนน โดยแบ่งเกณฑ์การพิจารณาคะแนนระดับความรู้เป็นแบบอิงเกณฑ์ 3 ระดับ ดังนี้ (เยาวดี, 2548)

มีความรู้ในระดับน้อย ระดับคะแนน 0.00 - 6.00

มีความรู้ระดับปานกลาง ระดับคะแนน 7.00-12.00

มีความรู้ระดับดี ระดับคะแนน 13.00-18.00

ส่วนที่ 3 แบบวัดความรู้ในการกระทำการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานประกอบด้วยข้อคำถาม 13 ข้อ ได้แก่ ด้านการประเมินผู้ป่วย ด้านการนวดหน้าอกและการเปิดทางเดินหายใจ (สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ, 2553) โดยมีข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ ดังนี้

ข้อคำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อ 1 2 3 5 7 9 และ 10

ข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อ 4 6 8 11 12 และ 13

การแปลผลคะแนนแบบวัดความรู้การกระทำการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดว่าตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน ช่วงคะแนนของการวัดตั้งแต่ 0-13 คะแนน โดยแบ่งเกณฑ์การพิจารณาคะแนนระดับความรู้เป็นแบบอิงเกณฑ์ 3 ระดับ ดังนี้ (เยาวดี, 2548)

มีความรู้ในระดับน้อย ระดับคะแนน 0.00 - 4.00

มีความรู้ระดับปานกลาง ระดับคะแนน 5.00-8.00

มีความรู้ระดับดี ระดับคะแนน 9.00-13.00

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความตรง (Validity) โดยการนำเครื่องมือวิจัยไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบ ความตรงตามเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น 0.82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่วิจัยครั้งนี้ รวบรวมเก็บข้อมูลจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยสร้างเครื่องมือช่วยในการวิจัยเป็นแบบวัดความรู้ ให้ตอบตามข้อเท็จจริง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูล ขอความร่วมมือในการตอบแบบวัดความรู้กับกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง เมื่อได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจนครบ 362 ราย นำข้อมูลที่ได้มาประมวลเพื่อวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) คือ t-test

ผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.42 มีอายุ 17 ปี ร้อยละ 78.18 โปรแกรมการศึกษา แผนวิทย์-คณิต ร้อยละ 59.12 นัถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 97.24 พักอาศัยอยู่กับบิดาและมารดา ร้อยละ 69.61 รายได้ครอบครัว ระหว่าง 10,001-20,000 บาท/เดือน ร้อยละ 38.12 ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 92.82

2. ผลการสำรวจระดับความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน และความรู้ในการกระทำการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้

นักเรียนร้อยละ 72.93 มีความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับดี รองลงมา มีความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 26.52 มีเพียงร้อยละ 0.55 ที่มีความรู้อยู่ในระดับน้อย

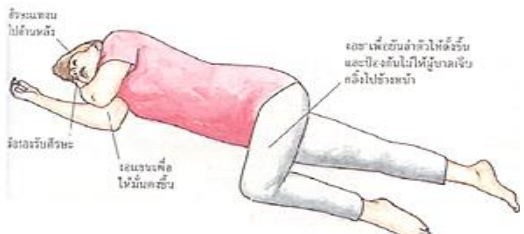
นักเรียน ร้อยละ 75.97 มีความรู้ในการกระทำการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา มีอยู่ในระดับดี มีร้อยละ 22.65 ส่วนระดับน้อย มีเพียง ร้อยละ 1.3

นักเรียนมีความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน และความรู้ในการกระทำการช่วยฟื้นคืนชีพ ในรายชื่อดังนี้ (ตารางที่ 1 และ 2)

ตารางที่ 1 จำนวน (f) และร้อยละ (%) ของนักเรียนที่ตอบถูกและตอบผิดของความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานรายข้อ (n=362)

ข้อคำถาม	ตอบถูก	ตอบผิด
	f (%)	f (%)
1. การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน หมายถึง การช่วยเหลือผู้ที่หยุดหายใจหรือหัวใจหยุดเต้น ให้มีการหายใจและการไหลเวียนกลับคืนสู่สภาพเดิมได้แก่ การผายปอด การนวดหัวใจภายนอก	340 (93.92)	22 (6.08)
2. ภาวะหยุดหายใจ เป็นภาวะที่มีการหยุดทำงานของอวัยวะการไหลเวียนเลือด	90 (24.86)	272 (75.14)
3. สิ่งแปลกปลอมอุดกั้นทางเดินหายใจ คือสาเหตุของการหยุดหายใจ	230 (63.54)	132 (36.46)
4. ผู้บาดเจ็บที่หัวใจหยุดเต้น ต้องได้รับการช่วยเหลือก่อนผู้บาดเจ็บกระดูกหัก	258 (71.27)	104 (28.73)

ตารางที่ 1 จำนวน (f) และร้อยละ (%) ของนักเรียนที่ตอบถูกและตอบผิดของความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานรายข้อ (n=362) (ต่อ)

ข้อความ	ตอบถูก f (%)	ตอบผิด f (%)
5. ควรให้การช่วยเหลือผู้บาดเจ็บที่เสียเลือดจำนวนมากก่อนผู้บาดเจ็บหัวใจหยุดเต้น	206 (56.91)	156 (43.09)
6. ควรทิ้งผู้บาดเจ็บไว้ ถ้าเราให้ความช่วยเหลือไม่ได้	287 (79.28)	75 (20.72)
7. ผู้ช่วยเหลือ ต้องมีความมั่นใจและมีความละเอียดรอบคอบในการตัดสินใจเข้าช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ	336 (92.82)	26 (7.18)
8. หลักสำคัญของการให้การช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ คือการมีสติของผู้ให้การช่วยเหลือ	327 (90.33)	35 (9.67)
9. ขอความช่วยเหลือได้ที่ เบอร์โทร 1669	338 (93.37)	24 (6.63)
10. การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน สามารถกระทำกับผู้ที่ถูกกระแสไฟฟ้าแรงสูงดูดและผู้ที่จมน้ำหมดสติ	257 (70.99)	105 (29.01)
11. การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน เป็นเรื่องใกล้ตัว ที่ทุกคนจำเป็นต้องรู้และปฏิบัติได้	336 (92.82)	26 (7.18)
12. ผู้ที่มีภาวะหยุดหายใจ โดยที่หัวใจยังคงเต้นอยู่ประมาณ 2-3 นาที ให้หายใจปอดทันที จะช่วยป้องกันภาวะหัวใจหยุดเต้นได้ และช่วยป้องกันการเกิดภาวะเนื้อเยื่อสมองขาดออกซิเจนถาวร	305 (84.25)	57 (15.75)
13. ผู้ช่วยเหลือควรเคลื่อนย้ายตัวผู้ประสบอุบัติเหตุออกจากที่เกิดเหตุโดยด่วน	139 (38.40)	223 (61.60)
14. ขั้นตอนแรกของผู้ช่วยเหลือต้องคำนึงถึงในการเข้าไปช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ คือ ความปลอดภัยของสถานที่	312 (86.19)	50 (13.81)
15. การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน ผู้ช่วยเหลือต้องกระทำเพียงคนเดียว ไม่ต้องมีผู้ช่วย	275 (75.97)	87 (24.03)
16. หลังปฏิบัติการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานจนกระทั่งผู้ป่วยมีชีพจรและหายใจได้เองแล้ว ควรจัดผู้ป่วยให้อยู่ในท่าพักฟื้นเพื่อป้องกันลื่นตกไปอุดกั้นทางเดินหายใจ	310 (85.64)	52 (14.36)
17. การจัดทำผู้ป่วยหลังปฏิบัติการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน ให้จับศีรษะแขนงเล็กน้อย เพื่อเปิดทางเดินหายใจให้โล่ง ปรับมือให้อยู่ได้แก้ม และจัดขาให้งอเล็กน้อย	311 (85.91)	51 (14.09)
18. 	203 (56.08)	159 (43.92)

การจัดท่าพักฟื้นที่สมบูรณ์ หลังการ ช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน

จากตารางที่ 1 พบว่า ข้อที่นักเรียนตอบถูกต้องถึงร้อยละ 93.92 คือ ข้อ 1 ความหมายของการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน ว่าเป็นการช่วยเหลือผู้ที่หยุดหายใจหรือหัวใจหยุดเต้น ให้มีการหายใจและการไหลเวียนกลับคืนสู่

สภาพเดิม ได้แก่ การผายปอด การนวดหัวใจภายนอก ข้อที่นักเรียนตอบถูกต้องต่ำสุด มีเพียงร้อยละ 24.86 คือ ข้อ 2 ความหมายของภาวะหยุดหายใจ เป็นภาวะที่มีการหยุดทำงานของอวัยวะการไหลเวียนเลือด

ตารางที่ 2 จำนวน (f) และร้อยละ (%) ของนักเรียนที่ตอบถูกและตอบผิดของความรู้ในการกระทำการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน (n=362)

ข้อคำถาม	ตอบถูก f(%)	ตอบผิด f(%)
1. การตรวจสอบดูว่าผู้ป่วยหมดสติหรือไม่ โดยการเขย่าตัวแรงๆ พอที่จะปลุกคนกลับให้ตื่น ซึ่งอาจพูดว่า “คุณ คุณตื่น ตื่น. เป็นอะไรคะ”	259 (71.55)	103 (28.45)
2. อาการบ่งชี้ของหัวใจหยุดทำงาน คือ ชีพจรคลำไม่ได้	239 (66.02)	123 (33.98)
3. จัดทำผู้ป่วยให้อนหงายราบบนพื้นที่แข็ง เพื่อความสะดวกในการกดหน้าอกหรือนวดหัวใจ	325 (89.78)	37 (10.22)
4. ผู้ช่วยเหลือขึ้นคร่อมบนตัวผู้ป่วย ระหว่างการทำการกดหน้าอก	203 (56.08)	159 (43.92)
5. ผู้ช่วยเหลือใช้สันมือข้างหนึ่งวางบริเวณครึ่งล่างของกระดูกหน้าอกวางมืออีกข้างหนึ่งทับหรือประสานลงไปจากนั้นกดหน้าอก	323 (89.23)	39 (10.77)
6. กดหน้าอกด้วยความเร็วอย่างน้อย 100 ครั้งต่อนาที	171 (47.24)	191 (52.76)
7. กดหน้าอกด้วยความลึกอย่างน้อย 2 นิ้ว (5 เซนติเมตร)	302 (83.43)	60 (16.57)
8. การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน ควรกดหน้าอก 30 ครั้ง สลับกับการช่วยหายใจ 2 ครั้ง จนครบ 5 รอบ	87 (24.03)	275 (75.97)
9. การคลำชีพจรผู้ป่วย ควรคลำชีพจรบริเวณคอ	288 (79.56)	74 (20.44)
10. อันตรายจากการวางมือผิดตำแหน่งในการกดหน้าอก คือ กระดูกซี่โครงหัก	303 (83.70)	59 (16.30)
11. การเปิดทางเดินหายใจผู้ป่วยที่สงสัยว่ามีการบาดเจ็บของกระดูกสันหลังบริเวณคอ	100 (27.62)	262 (72.38)
12. การเปิดทางเดินหายใจ ผู้ป่วยที่ไม่มีการบาดเจ็บที่ศีรษะหรือคอ	69 (19.06)	293 (80.94)
13. ทำการเป่าปาก 2 ครั้ง หลังจากที่เกิดหน้าอกไปแล้ว 30 ครั้ง	60 (16.57)	302 (83.43)

จากตารางที่ 2 พบว่า ข้อที่นักเรียนตอบถูกต้องถึงร้อยละ 89.78 คือข้อ 3 การจัดทำผู้ป่วยให้อนหงายราบบนพื้นที่แข็ง เพื่อความสะดวกในการกดหน้าอกหรือ

นวดหัวใจภายนอก ข้อที่นักเรียนตอบถูกต้องต่ำสุด มีเพียงร้อยละ 16.57 คือ ข้อ 13 การเป่าปาก 2 ครั้ง หลังจากที่เกิดหน้าอกไปแล้ว 30 ครั้ง

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีเพศแตกต่างกัน แสดงดังตารางที่

3 และผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ในการกระทำการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน มัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีเพศแตกต่างกัน แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานของนักเรียนที่มีเพศแตกต่างกัน โดยใช้ t-test (n=362)

เพศ	n	M	SD	t	p-value
ชาย	165	13.21	1.92	-1.89	.06
หญิง	197	13.61	2.10		

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ในการกระทำการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานของนักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันโดยใช้ t-test (n=362)

เพศ	n	M	SD	t	p-value
ชาย	165	7.72	1.41	2.10	.04
หญิง	197	7.39	1.52		

จากตารางที่ 3 นักเรียนหญิงมีค่าเฉลี่ยความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน เท่ากับ 13.61 ส่วนนักเรียนชายมีค่าเฉลี่ยระดับความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน เท่ากับ 13.21 นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนชายมีค่าเฉลี่ยความรู้ในการกระทำการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน เท่ากับ 7.72 ส่วนนักเรียนหญิงมีค่าเฉลี่ยความรู้ในการกระทำการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน เท่ากับ 7.39 นักเรียนชายและหญิงมีความรู้ในการกระทำการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ส่วนใหญ่ของนักเรียนร้อยละ 72.93 มีความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับดี และร้อยละ 75.97 มีความรู้ในการกระทำการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง อาจเกิดจากตัวผู้เรียนเองในด้านความพร้อม คนแต่ละคนมีขีดความสามารถที่จะรับ และความต้องการพื้นฐานเพื่อที่จะเสาะแสวงหาความพอใจ หรือหาสิ่งที่จะสนอง ความต้องการได้จำกัดและแตกต่างกันไปตามสภาพความพร้อมของแต่ละบุคคล อาจกล่าวได้ว่าสภาพความพร้อมในการเรียนของบุคคลนั้นจะต้องอยู่กับองค์ประกอบอื่นๆ หลาย

ประการ เช่น การตั้งใจ เป็นต้น เรื่องของความพร้อมนี้ นับว่า เป็นสิ่งจำเป็นมากที่จะต้องดีก่อนที่จะเกิดการเรียนรู้

2. นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความรู้การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานไม่ต่างกัน แต่มีความรู้ในการกระทำการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ ญญาวดี (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ช่วงอายุที่เหมาะสมในการสอนกู้ชีพขั้นพื้นฐานในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการกดหน้าอกอย่างมีคุณภาพ ได้แก่ เพศชาย

ข้อเสนอแนะ

ควรส่งเสริมความรู้การฟื้นคืนชีพที่ถูกต้อง ในกลุ่มนักเรียน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ คุณกิตติ บุญเชิด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จังหวัดนครราชสีมา ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของประชากรและประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย รวมไปถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาและนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตอำเภอเมือง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จังหวัดนครราชสีมา ที่ให้ความอนุเคราะห์ เอื้อเฟื้อสถานที่ และให้ความสะดวกในการเก็บข้อมูลการวิจัย

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณ สำนักวิจัยและพัฒนาวิทยาลัยนครราชสีมาที่สนับสนุนทุนการวิจัยในครั้งนี้ จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบพระคุณทุกท่าน มา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

ณัฐวดี กวีนิฏฐยานนท์. 2559. บทคัดย่อผลงานวิชาการ การประชุมวิชาการการแพทย์ฉุกเฉินระดับชาติ ประจำปี 2559 “เคลื่อนวงล้อการแพทย์ฉุกเฉินไทย” ช่วงอายุที่เหมาะสมในการสอนกู้ชีพขั้นพื้นฐานในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2559 จาก http://www.niems.go.th/th/Upload/File/255904211000208328_2FBpjZNI Dv bHFURd.pdf

เยาวดี วิบูลย์ศรี. 2548. การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

ศิริชัย กาญจนวาสี ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และ ดิเรก ศรีสุโข. 2551. การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศูนย์ฝึกอบรมโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา. 2554. การช่วยชีวิตขั้นพื้นฐานสำหรับประชาชนทั่วไป Basic Life Support : BLS. คู่มือการอบรมการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานสำหรับประชาชนทั่วไป โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา.

สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ. 2553. “การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานสำหรับประชาชน” เอกสารประกอบการเรียนรู้ของอาสาฉุกเฉินชุมชน. สืบค้น เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2559 จาก <http://www.niems.go.th/th/View/ContentDetails.aspx?CatelId=111&ContentId=25560801041511853>

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านต้า. 2553. “ขั้นตอนในการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน” การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน (Update 2010). สืบค้นเมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2559 จาก <http://bantumhealthy.blogspot.com/2014/09/basic-cpr-2010.html>

โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม. 2556. หลักการช่วยฟื้นคืนชีพผู้บาดเจ็บในสถานการณ์ฉุกเฉินการฟื้นคืนชีพ. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2559 จาก <https://sites.google.com/site/30454apissara/>